

ПЕРТИНЕНТНІСТЬ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

При побудові системи якісних характеристик облікової інформації обов'язково слід враховувати функціональну роль бухгалтерського обліку в суспільстві, яка полягає в тому, що облікова система повинна забезпечувати надання інформаційної підтримки суб'єктам прийняття рішень.

Якщо змістовне наповнення фінансової звітності визначається обліковими стандартами, то щодо додаткових форм розкриття облікової інформації (примітки до фінансової звітності, звітність за сегментами, додаткові аналітичні звіти тощо) рішення щодо змістовного наповнення і форми представлення приймається суб'єктом організації обліку на підприємстві.

Виходячи із функціональної ролі бухгалтерського обліку, змістовне наповнення і форма представлення додаткових форм розкриття облікової інформації мають бути сформовано у відповідності до існуючих інформаційних запитів внутрішніх і зовнішніх користувачів. Така відповідність між одержаною обліковою інформацією у вигляді додаткових форм її розкриття та наявними інформаційними потребами користувачів називається пертинентністю.

Для більш глибокого розуміння сутності пертинентності облікової інформації слід провести чітке розмежування між цим поняттям та релевантністю (рис. 1).

На відміну від релевантності, яка свідчить про відповідність облікової інформації інформаційному запиту, пертинентність характеризує ступінь її відповідності інформаційним потребам користувачів (рис. 1).

Оскільки інформаційний запит є формалізованим способом вираження інформаційних потреб користувачів в обліковій інформації, то основна відмінність між релевантністю та пертинентністю полягає в тому, стосовно чого забезпечується відповідність облікової інформації. Якщо це відповідність інформаційним потребам користувачів, то вона називається пертинентністю, якщо це відповідність їх формалізованій структурі, то вона називається релевантністю.

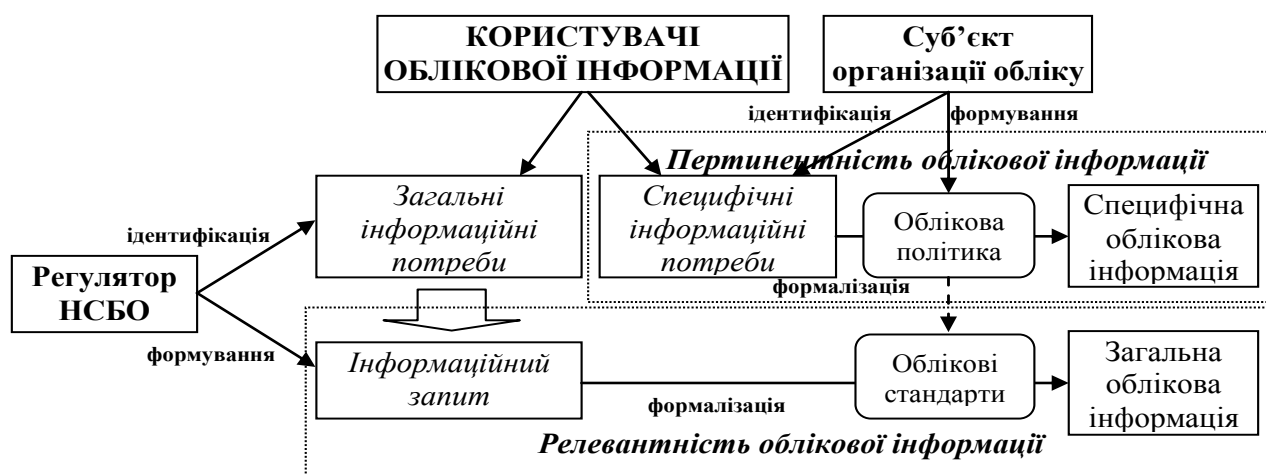

Рис. 1. Процес формування релевантної та пертинентної облікової інформації

У користувачів облікової інформації існують інформаційні потреби, яка можна поділити на загальні та специфічні. В результаті ідентифікації загальних потреб користувачів регулятор національної системи бухгалтерського обліку (або міжнародний регулятор) визначає і формує інформаційний запит у вигляді концептуальних засад фінансової звітності загального призначення (мета, предмет, корисність, обмеження, принципи складання).

Сформований інформаційний запит формалізується у вигляді системи облікових стандартів, які призначені для забезпечення бухгалтерського відображення та формування загальної інформації про різні види економічних ресурсів підприємств (матеріальні, нематеріальні, фінансові, соціальні тощо). Відповідність загальної облікової інформації концептуальним засадам фінансової звітності загального призначення є прикладом релевантності.

Оскільки національний / міжнародний регулятор не в змозі врахувати всі специфічні особливості діяльності підприємства, в облікових стандартах наявні альтернативні варіанти облікового відображення, в результаті здійснення вибору із яких суб'єкт організації обліку на підприємстві розробляє облікову політику.

Формування облікової політики спрямоване на надання достовірної облікової інформації про специфічні особливості діяльності підприємства.

Окрім цього, на рівні облікової політики підприємства відбувається затвердження можливих додаткових форм розкриття інформації (примітки до фінансової звітності, звітність за сегментами, додаткові аналітичні звіти тощо), що забезпечує формування специфічної облікової інформації, яка напряму забезпечує задоволення специфічних інформаційних потреб користувачів.

Тобто, при формуванні таких додаткових звітів напряму враховуються інформаційні потреби окремих груп користувачів, без безпосереднього посередництва облікових регуляторів. Наприклад, якщо інвесторам необхідна інформація про соціальний або інтелектуальний капітал підприємства, його екологічну діяльність, для задоволення їх потреб можуть бути сформовані відповідні додаткові звіти (звіти про сталий розвиток, соціальні звіти, звіти про інтелектуальний капітал тощо).

Таким чином, відповідність інформаційних потреб користувачів особливій обліковій інформації із додаткових засобів розкриття є прикладом пертинентності, яка дозволяє задовольнити інформаційні потреби користувачів, на які не можуть відреагувати або взагалі не реагують облікові регулятори, або які не можуть ними бути чітко сформульовані бухгалтерською мовою для сприйняття обліковими регуляторами.